

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Bănățana”, „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaș), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Ciarovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Jiana”, „Lipovana”, „Lucașfăruș”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Ilova-mare), „Riu-reana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercățana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Tărnăveana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgneașana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Interes mai mare față de bănci.

De un timp încoace au început să apară în câteva din organele noastre de publicitate, îndeosebi în veterana „Gazeta” și în „Țara Noastră”, tot mai adeseori articole, cari tractivează din diferite puncte de vedere chestiunile noastre economice-financiare, lăsate până în trecutul nu tocmai îndepărtat aproape exclusiv în grija foilor și revistelor noastre de specialitate, cu un cerc mai restrâns de cetitori.

Este un simptom acesta, de care numai bucură ne putem, și aceasta nu numai fiindcă prin schimbul de idei și discuțiile, pe cari ele le provoacă în cercuri mai largi, se iămuresc o sumedenie de chestiuni spre binele și progresul așezămintelor noastre economice-financiare, ci și din motivul, că discuțiile publice de aceasta natură dovedesc în mod vădit, că, abandonând nepăsarea din trecut, încep și la noi oamenii a se pătrunde încetul cu încetul de deosebita însemnătate ce o au aceste așezăminte pentru poporul nostru și deci a se interesă mai mult de bunul lor mers, prin desvălirea fără incunjur a defectelor, ce observă în funcționarea lor și indicând după posibilitate căile de urmat în viitor.

A ignoră sau a trece cu ușurință peste astfel de manifestări publice ale interesului unuia sau altuia față de instituțiile noastre economice-financiare credem că nu ar fi bine. Din motivul acesta și ținem a releva, fie și numai fugitiv, unele scăderi ale băncilor noastre, ce se scot, în mod binevoitor, la iveală într'un articol recent al „Gazetei Transilvaniei” apărut sub titlul „La chestiunea băn-

cilor noastre” ca un fel de răsunset la cele publicate de dl P. Cosma în aceasta revistă sub titlul „Incompatibilitatea și nepotismul la bănci”.

„Unul din relele ce se mai pot observă la băncile noastre, afară de cele relevate de d-nul Cosma — zice autorul articolului din „G. T.” — este: „că mulți dintre directorii executivi și funcționarii băncilor noastre în afară de aceea, că sunt membri în direcțiunea băncii proprii, se dirigează, disciplinază și controlează înșiși pe sine și trag tantieme atât ca funcționari, cât și ca membrii în direcțiune, mai sunt membrii și în direcțiunile sau comitetele de supraveghiere ale altor și chiar deodată a mai multor bănci străine”.

În aceasta autorul articolului din „G. T.” află — și nu fără temei — incompatibilitate, precum declară de incompatibil și faptul, ca experții „Solidarității” să revizuiască conturile acelor bănci, la cari ei înșiși figurează ca membrii în direcțiune sau în comitetul de supraveghiere, lucru ce l-am accentuat, precum se știe, și noi nu de mult în coloanele revistei noastre.

Ca o scădere a organizației noastre financiare se relevează mai departe, în articolul cu care ne ocupăm, faptul, că de multeori în sediile băncilor noastre nu se află inteligență în număr destul de mare și aptă pentru formarea direcțiunilor și comitetelor de supraveghiere. Băncile din astfel de centre mici sunt deci avizate a se ajuta cum pot la compunerea organelor lor pretinse de lege.

De încheiere colaboratorul „Gaz. Tr.” atrage atențiunea asupra unor abuzuri, ce afirmă că s'ar face pe la multe din băncile

noastre cu plenipotențele neumplute trimise de acționari pentru adunările generale, plenipotențe pe cari direcțiunea, în cele mai multe cazuri însă directorul executiv cu vr'un confident al său, le umplu după plac, formându-și majoritatea în adunarea generală în conformitate cu interesele lor. Pledează deci pentru participarea cât mai număroasă și personală a acționarilor la adunările generale ale băncilor, pentruca acestea se ajungă a fi în faptă expresiunea adevărată a voinții majorității acționarilor și nu numai a unor persoane sau grupuri — cum adeseori se întâmplă.

Trebue să recunoaștem, că sunt juste în multe privințe aceste observări, pe cari am ținut a le reproduce în fuga condeiului, deoparte pentru a atrage asupra lor atențiunea cercurilor grupate în jurul institutelor noastre de bani, pentru cari au fost scrise în prima linie, iar de altă parte pentruca să nu apară justificată credința multora că „organul băncilor“ ar fi accesibil numai pentru laudele, ce se aduc institutelor noastre de bani și conducătorilor lor, dar nu și pentru critica obiectivă la care este supusă activitatea acestora.

La organizarea noastră culturală.

6. Alte instituțiuni de cultură.

d) Foile, alte publicațiuni populare și colportajul.

Cam de un pătrar de veac, noi Românii din această țară avem și foi și un număr mereu crescând de alte publicațiuni scrise anume pentru săteni.

Pe vremuri Iosif Vulcan publicase „*Sezătoarea*“, au urmat „*Cărțile săteanului român*“, apoi „*Gazeta Transilvaniei*“ numărul de Dumineca, „*Foia Poporului*“ ș. a.

În anul 1907 „*Asociațiunea*“ a editat pentru popor „*Țara Noastră*“. Au apărut în cursul timpului și alte foi populare, unele, destul de bune, apar și acum.

Și precum s'au publicat foi pe sama poporului, așa s'au publicat și cărți, între cari calendare și diferite scrieri de literatură estetică mai ales folclor, literatură etică, religioasă și economică.

S'au distins îndeosebi în pătrarul ultim de veac scrierile din: Biblioteca „*Tribunei*“, a „*Asociațiunii*“ a „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului*“, a „*Libertății*“, a institutului de editură W. Krafft, Ciureu, Todoran, „*Bunul Econom*“, Biblioteca teatrală etc.

N'am putea afirma deci, că n'am avut și nu avem scrieri pentru popor. Bune sau

mai puțin bune, dar avem. Se și cetește la noi; deși nu în măsură de ajuns.

Vina că nu se cetește mai mult se poate atribui mai multor cauze. Între aceste: slaba pregătire în școala primară și în cea de repetițiune, lipsa de continuitate a învățământului după absolvirea școlii primare (ceea ce s'ar putea face prin școala de adulți), lipsa prelegerilor și bibliotecilor populare, la cari s'ar mai putea adăuga lipsa unui *colportaj* sistematic și general.

Avem indicii, că instituția colportajului a început să se introducă și la noi. Și s'a introdus, ca și altele inovații, prin străini. Până acum ea nu a fost stricăcioasă dar poate deveni pe viitor.

Ne putem teme, că în timp apropiat mulți nechemăți vor începe a răspândi între popor scrieri cu tendințe stricăcioase, scrieri anti-religioase, socialiste, anarhiste etc., cari vor învenina și destrămă sufletul poporului și întreagă organizația noastră actuală.

Astfel vom trebui să organizăm și un serviciu de colportaj propriu, prin care să paralizăm literatura stricăcioasă și să răspândim în masele largi ale poporului nostru dela sate tot ce avem și vom avea noi mai bun pentru ridicarea vieții sufletești și pentru înaintarea materială a poporului nostru.

Iată dar încă un mijloc, de care trebuie să ținem samă acum când ne preocupă pe toți, mai mult decât altădată, chestia școlilor noastre primare, aduse într'o strimtoare primejdioasă și cu ele deodată și cultura noastră românească.

7. Organizație culturală pe întreagă linia.

Am arătat în articolele precedente că noi avem neapărată trebuință nu numai de a asigura viitorul instituțiilor noastre culturale actuale ci și de a crea noi instituțiuni prin cari să venim în ajutorul celor existente.

Anume am arătat că și școlile noastre superioare și medii luptă cu greutate, și că școlile primare stau în fața unui pericol cum n'a mai fost, iar școlile de repetiție economice, școlile de adulți, prelegerile, și bibliotecile populare, cum și un serviciu de colportaj sistematic parte ne lipsesc cu totul parte le avem numai cu numele.

Deși suntem un popor sărac și năcăjit, și cu toate că aducem jertfe număroase drept contribuție pentru stat, comitat, comună, școală, biserică ș. a., totuș nu am ajuns în o astfel de situație ca să nu mai putem adăuga unele jertfe pentru susținerea și pe mai departe a instituțiilor noastre cultu-

rale existente și pentru crearea celor ce ne lipsesc. Din contră suntem convinși, că dacă toți cărturarii ne vom înrola cu cuvântul și cu fapta la munca culturală ce ne așteaptă, dacă vom alege mijloacele cele mai potrivite pentru a mișca și îndupleca întreagă obștea ca să contribuie și jertfească, — sigur vom putea trezi multe forțe încă latente și vom găsi izvoare din cari să alimentăm și pe mai departe îndeajuns toate instituțiile noastre culturale existente și cele ce vor mai fi reclamate de trebuințele mereu crescânde ale vieții.

8. Ce s'a făcut până acum în interesul instituțiilor noastre de cultură?

În trecut s'au creat fonduri pentru seminariile teologice, pentru institutele pedagogice și pentru școalele medii, îndeosebi din munificența unor oameni mari, cari toată agonisala și-au jertfit'o pe altarul culturii, mai ales pentru a asigura viitorul școalelor în cari se cresc viitorii conducători ai poporului. Nu s'au creat însă fonduri speciale mai considerabile pentru ajutorarea școalelor primare.

Am spune un neadevăr însă susținând, că pe vremuri nu s'ar fi stăruit pentru înființarea unor astfel de fonduri. Știm că îndată după intrarea în viață a legii de instrucție din anul 1868, referitor la școalele primare, s'a făcut agitație mai ales pentru înființarea *fondurilor de bucate* (grânarele) bisericesti în scopul întimpinării numărăsoarelor trebuințe prevăzute în numita lege școlară. Stăruința însă nu a fost destul de intensivă și neîntreruptă. Astfel ne-am ales cu nimica. Grânare nu s'au înființat, și nici fonduri în bani. Excepțiunile sunt foarte neînsemnate. În mod sporadic s'a mai insistat și de atunci încoace pentru înființarea de fonduri școlare; dar fără efect.

Mai târziu s'a fost pledat în diferite ziare ale noastre pentru un fond așa numit al *cruce-ului*. Se propusese căi potrivite pentru a se colecta dela fiecare persoană câte un crucer la an. În Blaj s'a și înființat un astfel de fond — vor fi de atunci 18 ani —, și colectanți erau preoții. S'au adunat pe această cale câteva mii; dar în scurt timp zelul a adormit.

În diferite adunări generale ale „Asociațiunii“ s'a decis, ca aceasta să caute căi și mijloace pentru ajutorarea școalelor amenințate prin lipsa de venite, ca s. e. în adunarea dela Mediaș în anul 1897. Chiar și în adunarea generală din anul trecut s'a decis „să se invite comitetul central a studiă mij-

loacele prin cari s'ar putea ajuta școalele populare“.

Ce frumoase averi nu s'ar fi putut aduna în timp de 40 de ani prin înființarea fondurilor de bucate? În felul acesta și cel mai sărac sat ar putea să dispună azi, fără jertfe grele, de câte un fond de zeci de mii de coroane. Și cât de bine ar prinde acum aceste fonduri?

Totașa din colecta crucerului, augmentată cu alte colecte și donațiuni mai considerabile, s'ar fi putut aduna frumoase fonduri pentru ajutorarea școalelor populare; apoi să o fi făcut aceasta consistoarele bisericilor noastre sau „Asociațiunea“.

Revista noastră a pledat foarte mult pentru înființarea unui *fond cultural al băncilor noastre*, administrat de „Asociațiune“. În anii 1904, 1905, 1906 și 1907 au intrat însă în acest fond abia 490 coroane dela 4 bănci („Auraria“, „Doina“, „Sătmăreana“ și „Sebeșana“ în Sebeș.

E dureros destul că nu s'a făcut mai mult.

Casetele de economisire.

În numărul precedent al acestei reviste domnul *Simon Popescu* tractează chestia casetelor de economisire, menite a acuirea depuneri și a deda public la cruțare, și dă expresiune părerii sale, că introducerea casetelor în centre mai mici nu are rezultatul dorit și că acuirea depunerilor prin casetele de economisire și administrarea lor ar fi prea anevoioasă.

Apelându-se în articolul amintit la cele două institute românești, cari au introdus casetele de economisire de a se pronunță asupra acestei chestiuni, subscrisul ca unul, care cunosc acest ram de operațiune, introdus la „Cassa de păstrare“ (reuniune) în Săliște, îmi permit a da următoarele informațiuni:

Institutul nostru condus de gândul de a promova simțul de cruțare și la oamenii mai cu puțină dare de mână și în special la generația mai tineră a introdus între ramii săi de afaceri și adunarea de depozite prin casete de economisire, procurând în toamna anului 1906 o mie de astfel de casete cu prețul de K 3000, cari sunt provăzute cu număr curent și cu firma institutului și poartă deviza: „Cruță și vei avea“. Aceste casete se pun la dispoziția publicului în mod gratuit, dacă se depun spre fructificare cel puțin K 3. Despre suma aceasta deponentul primește un libel de depozit, în care se introduc apoi și sumele depuse ulterior. Depunerea primă de K 3 se vînculează pe seama institutului pentru durata, cât deponentul folosește caseta și se eliberează numai în cazul când deponentul nu ar mai ținea caseta, având a o restitui în aceeaș stare în care a primit-o.

Primirea depozitelor se întâmplă în biroul institutului — pentru înlesnirea publicului — totdeauna Dumineca și anume în prima Duminecă următoare după prima fiecărei luni, prin un membru al direcțiunii, care e responsabil pentru primirea banilor și

prin un oficial care poartă răspunderea pentru contarea corectă a sumelor primite. În zilele amintite se aduc casetele din partea deponenților în biroul institutului, aci se deschid în prezența deponenților, se numără banii și se introduc în registrul depunerilor, în libelele de depozit și în coala de cassă. Depunerile adunate se administrează în ziua proximă la cassa institutului, iar coala de cassă se predă contabilității, care contează suma încassată într-o singură poziție în registrul de cassă. Din depunerile acestea se pot ridica sumele dorite ori și când în oarele de cassă ale institutului.

Etalonul la depunerile în cassette s'a fixat cu 3·6% pe deoparte, ca socotirea intereselor să fie mai ușoară, având la dispoziție divizorul fix de 10,000, pe de altă parte ca din diferența de interese dela 3·6% până la 4% respective 4½% să se poată amortiza succesive capitalul investit în cassette.

În modul acesta a introdus institutul nostru casetele de economisire în luna Octomvrie 1906 și a distribuit până la finea aceluia an 137 cassette, prin cari s'au adunat depozite în sumă de K 484. Până la finea anului 1907 s'au distribuit 217 cassette și suma depozitelor de soiul acesta a fost de K 3,003·90, iar de prezent avem distribuite 276 cassette și suma adunată din acestea se urcă la K 4,568·90, o sumă, după a noastră părere destul de frumușică, luând în considerare, că s'a adunat în pițule și în cruceri și care, dacă nu ar fi ajuns pe calea aceasta să fie depusă spre fructificare, s'ar fi spesat, poate chiar și întreagă pe lucruri nu tocmai trebuincioase. Acesta este rezultatul obținut până de prezent cu casetele de economisire. De încheiere țin să amintesc, că acest mod de crutare, care a fost la noi primit cu bucurie mai cu samă de copiii de școală, a început a se familiariza în cercuri tot mai largi, astfel că dându-se posibilitatea de a cruța cu crucerul și având casseta totdeauna la dispoziție numărul deponenților în cassette se recrutează de prezent mai mult din bărbați și femei cu mai puțină dare de mână, cari din puțină lor agonișeală își pun câte ceva la o parte; ba în timpul din urmă s'au introdus casetele și în familii domnești, unde femeile adună în cassette bani cruțați în gospodăria casei. Deamnă de amintit mai este și inițiativa luată de unele femei fruntașe din comuna noastră, de a donă astfel de cassette nou-născuților cu ocaziunea botezului, în cari cassette se adună sumele donate copilului din partea participanților la botez.

Desvoltându-se lucrul în modul acesta mai de parte, credem că în curând și mai ales când ne va fi succes a plasa un număr mai considerabil de astfel de cassette și în celelalte comune din cercul Săliștei, ni-se va rentă și munca depusă intru promovarea și desvoltarea simțului de crutare al populațiunii din cercul nostru de activitate, lucru ce s'a avut în prima linie în vedere cu introducerea cassetelor din chestiune.

Constantin Herța,

șeful de birou al „Cassei de păstrare“
(reuniune) în Săliște.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 9 Aprilie 1908.

Ultimo Martie a decurs normal pe toate piețele mari afară de Berlin. Aici cererea de numărare a întrecut orice prevederi și Banca imperială germană a

ajuns la finea lunii cu 361·7 milioane M. în dare, dela o rezervă de bilete de 155·4 milioane M., de care dispunea la 23 Martie. Natural că sub influința acestei situații, mai conziderând, că în săptămâna primă a lunii crt. încassările băncii încă nu sunt satisfăcătoare, șansele pentru scăderea etalonului în Berlin sunt foarte slabe, iar o reducere mai mare de ½% pare cu totul eschisă. Fiindcă directoriul Băncii imperiale deja de mai nainte eră decis a face în săptămâna aceasta cel puțin o reducere de ½%, în ședința din 7 crt. nu s'a adus o hotărîre definitivă, ci s'a amănat pe 8 crt., când pe baza datelor ce vor stă la dispoziție se va putea mai ușor pronunța. La aducerea hotărîrii cu privire la etalon va trebui să se țină samă de noile imprumuturi: german și francez, cari vor detrage din piață peste 800 milioane M. Discontul privat notează în Berlin 4½%.

Pe piața internă încă a fost mare cererea de ultimo, așa că rezerva de bilete a Băncii noastre de emisiune a scăzut dela 154·6 milioane la 51 mil. K. Incassările din săptămâna primă a lunii Aprilie au fost multămitoare, de aceea se speră că în ședința de azi, în care secretarul general va prezentă un raport detaliat despre situația pieții financiare, se va decide și reducerea etalonului dela 4½ la 4%. Dar reducerea așteptată n'a urmat, și singura cauză este situațiunea pieții germane.

SOCIETAȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Creditul“ institut de credit și de economii, soc. pe acții în Zărnești și-a încheiat bilanțul pe 1907 la un capital de K 80,000 cu active de K 351,419, (în 1906 K 275,390) și cu un profit net de K 9,540 mai mare decât în anul precedent cu circa K 1,500. Ramul principal de afacere Escontul a crescut dela K 216,220 la K 293,314, asemenea Creditele personale cu K 14,000 la K 54,052. Din contră s'a redus poziția Diverse conturi debitoare cu K 14,667 la rotund K 1,000. Dintre pasive s'au sporit Depozitele spre fructificare dela K 178,581 la K 212,147 și Rezervele cu circa K 1,000 la K 5,440. Interesele tranz. anticipate, deși interesele încassate au crescut față de 1906 cu circa K 5,300 sunt prezentate numai cu K 3,963 față de K 4,201 în anul trecut. Venitul brut de K 25,322, este mai mare decât în 1906 cu circa K 5,500.

*

„Economul“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Cluj. Acest institut și-a restrâns în anul 1907 în măsură însemnată afacerile în ramul Imprum. pe oblig. cu cavenți și în măsură mai mică în ramul Imprum. hipotecare, pentru a da o desvoltare cu atât mai mare Escontului, ținind prin aceasta la o mobilitate mai mare a plasamentelor sale. Astfel vedem conform bilanțului pe 1907 reduce Imprum. pe oblig. cu cavenți dela K 154,731 la K 42,811 și Imprumut. hipotecare cu circa K 22,000 la K 150,609. Din contră arată o creștere de K 411,000 Escontul (starea K 2,336,446) și Cred. camb. cu acop. hipotecară dela K 42,560 la K 168,261. O poziție care arată asemenea o creștere conziderabilă față de 1906 sunt Efectele publice, cari prezintă starea de K 175,575 față de K 62,965 în 1906. Totalul activelor acestui institut se cifrează cu K 3,177,958, arătând față de 1906 o creștere de rotund K 508,000.

Ce privește pasivele vedem, că din capitalul de K 400,000 s'au vărsat până la finele anului 1907 K 352,737. Rezervele au crescut dela K 153,000 la

K 170,000. Depozitele spre fructificare se cifrează cu K 1.402,430 arătând față de 1906 o creștere de circa K 33,000. Cea mai considerabilă creștere o arată însă Reescontul, dela K 621,640 la K 1.115,141, va să zică de aproape K 494,000. Venitul brut de K 257,304 a crescut față de anul trecut cu rotund K 37,000, iar profitul net de K 45,668 este mai mare decât în 1906 cu rotund K 2,800.

Adunarea generală s'a ținut la 25 Martie a. c. și s'a hotărât distribuirea unei dividende de K 8 de cupon; pentru scopuri filantropice-culturale s'au votat total K 4,266.

„*Lucașfărușul*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Verșeț. Al XIII-lea an de gestiune 1907, l-a încheiat acest institut cu active de K 2.762,693 mai mare decât în 1906 cu K 319,000 și cu un profit net de K 35,176, numai cu K 600 mai mare decât în anul precedent. Cu toată criza de bani institutul acesta a fost în poziție a-și desvoltă și în anul 1907 afacerile, astfel a crescut Escontul dela K 793,465 la K 844,197 și Imprumuturile hipotecare cu aproape K 129,500 la K 1.351,162. O creștere de circa K 25,000 arată și Efectele, a căror stoc este K 151,181. Intre active mai figurează și o poziție „Deponenți“ (?) cu K 89,680, contrabalansată în pasive cu poziția Depozite de aceeași sumă. Dintre pasive cea mai considerabilă creștere o arată Depozitele spre fructificare și anume de K 246,563, întrecând suma de K 1 mil. cu aproape K 7,000. Rezervele prezintă starea de K 74,062 (+ față de 1906 de rotund K 12,000). Cea mai însemnată poziție a pasivelor o formează, după Depozite spre fructificare, Imprum. ipot. cedate, cari se cifrează cu K 787,254 (în 1906 K 618,017), formând peste 58,26% ale Imprumuturilor hipotecare. Reescontul din contră arată o reducere dela K 409,950 la K 333,397. Venitul brut de K 189,671 este mai mare decât în 1906 cu K 34,000.

„*Nera*“, cassă de păstrare, soc. pe acții în Bozovicium și-a încheiat bilanțul pe 1907 cu active de K 711,221, mai mari decât în 1906 cu K 22,000 și la un venit brut de K 70,773 (în 1906 K 71,186) cu un profit net de K 13,288 cu K 9,650 mai mic decât în anul precedent. Ramul principal de afacere Escontul este cu circa K 7,000 mai mare decât în 1906 și se cifrează cu K 627,454, din care peste K 400,000 sunt cu acoperire hipotecară. Efectele proprii prezintă starea de K 8,410, față de K 2,076 în 1906. Dintre pasive au crescut Rezervele cu mai mult de K 9,100 la K 44,258, asemenea s'au sporit Depozitele spre fructificare cu rotund K 46,000 la K 246,438, din contră s'a redus Reescontul dela K 317,197 la K 294,051. Revirementul total al anului 1907 a fost de K 7.318,567.

CRONICA.

„*Incompatibilitatea și nepotismul la bănci*“. Cu articolul acesta apărut în fruntea numărului nostru 11 din a. c. se mai ocupă și foaia dlui Vasile C. Osvadă „*Tovărășia*“ din Orăștie, care îl reproduce în mare parte: „fiindcă conține lucruri de cari trebuie să se țină seamă și la tovărășiile sătești și fiindcă în acest răspuns se găsesc întărite și îndemnul ei, ca baremi pe sate locul băncilor să fie luat de tovărășii sătești“.

Iar de încheiere „*Tovărășia*“ zice: „*Inteleptele lămuriri, ce se cuprind în aceste rânduri să fie călăuză și la alcătuirea de tovărășii și mai ales aici, dupăce tovărășiile sunt și trebuie să fie așezămintele și puterea tuturor membrilor lor și ele sunt chemate să sălășluiască în sate dragostea și ajutorarea tuturor, cari cu nădejdi de bine se întovărășesc*“.

Băncile române — ca mijloc de reclamă.

„*Dela bancă românească!* Imprumuturi: pentru funcționari pe 5—40 de ani; pe realități de câmp cu 4% dela 65—80% a valorii; pe case, la locul I. II. și III.“! — Reclama aceasta se putea ceti în zilele trecute aproape în toate ziarele mari maghiare din capitală, în cari se indică totodată și adresa reprezentanței (!?), care mijlocește aceste imprumuturi cu condițiuni atât de avantajoase.

Suntem convinși, că „*reprezentanța*“ cu reclama de mai sus n'are la spate nici o bancă românească, cari sunt mult mai solide decât să-și facă reclamă cu condițiuni, ce nu se pot implini, ci întreg anunțul este un abuz cu numele cinstit al băncilor noastre și o apucătură a „*reprezentanței*“ pentru a atrage în mrejele sale pe cei naivi și creduli — buni de jupuit.

„*Călătoria de studiu a funcționarilor de bancă*“, de care am făcut și noi amintire într'un număr anterior al nostru, se va face în timpul dela 27 Iulie a. c. până la 17 August a. c. Programă amănunțită se va publica în zilele proxime. Prețul biletului de participare este K 600, din care sumă K 50 trebuie depusă la anunțare, iar restul de K 550 trebuie plătit până la 15 Iulie a. c. la Cassa reuniunii „*Dunántuli pénzintézeti tiszviselők egyesülete* (Kaposvár. „*Somogy-megyeyi takarékpénztár*“). Pentru suma de K 600 participantii au drept la bilet de călătorie, pe calea ferată cl. II, pe vapor cl. I; întreținere în hoteluri de primul rang; călăuzire, bacșișuri, transportul bagajului. Călătoria își ia începutul, după voia participanților, în Viena sau Budapesta și se termină la 17 August a. c. în Berlin, unde fiecare își primește biletul de reîntoarcere; dar se poate reîntoarce, când voește și să se oprească unde voiește.

„*Reuniune economică europeană*“. După cum anunță foile din capitală, un politician englez: Sir Max Waechter, șeful mai multor întreprinderi mari comerciale-industriale, ocupându-se cu ideea înființării unei reuniuni economice europene, călătorește de prezent prin toate statele din Europa pentru a sondă și pregăti terenul în interesul realizării ideii sale. În Budapesta s'a pus în legătură cu ministrii Wekerle, Apponyi, Kossuth și Darányi, cari — se zice — cu însuflețire i-ar fi promis tot sprijinul lor. În prospectul ce-l prezintă asupra acestei mari chestiuni Sir Max Waechter — zice între altele, — că America are e-și multămi dezvoltarea și bunăstarea ei materială mai ales lipsei unei armate permanente și comerțului liber între diversele state vecine. Față cu aceasta Europa spesează la an K 6000 mil. și în acelaș timp 4 mil. bărbați sunt în nelucrare. Ca urmare dările mari aici la noi cauzează nemulțămiri de tot soiul și propagă socialismul, iar de altă parte teama de războiu e o piedecă la întreprinderi mai mari.

Tarifele vamale dintre state și divergențele între naționalități sunt deasemenea piedeci însemnate în calea progresului spre bunăstare economică. Astfel în situația de azi ar fi binevenită, ba chiar necesară — zice Sir Max Waechter — o reuniune economică

europăeană, care să aibă ca bază tarifa vamală comună și comerțul liber.

Această reuniune ar face imposibil războiul, căci în cazul acela interesele diferitelor state n'ar ajunge să se mai ciocnească între sine. Europa va economisi an de an câte K 4000 mil. și 4 mil. puteri tinere de muncă pentru scopuri productive, crescând astfel și producțiunea și consumațiunea. Se pune capăt pericolului devenit aproape critic al lipsei de lucru aici la noi, și se asigură dominația Europei, crescându-i influența în mod însemnat. Ideea dlui Max Waechter e rezultatul unor studii serioase și aprofundate și dă de gândit cercurilor celor mai competente.

E vorba, că prin Octomvrie anul acesta să se țină un congres internațional la Roma, în care să fie reprezentate toate statele din Europa și în care să se discute chestiunea aceasta în toate amănunțele ei.

Firme falite :

Frank et Blum, comercianți în Reghin, tribunalul în Murăș-șorheiu, insinuarea până în 25 Aprilie, liquidarea în 25 Maiu, alegerea comitetului concursual în 27 Maiu a. c.

Kanyó Antal, comerciant în Dej, tribunalul în loc, insinuarea până în 2 Maiu, liquidarea în 30 Iunie, alegerea comitetului în 3 Iulie a. c.

Klein Richard, firmă de lăcătușerie în Timișoara, tribunalul în loc, insinuarea până în 18 Aprilie, liquidarea în 14 Maiu, alegerea comitetului în 18 Maiu a. c.

Krausz Ignacz, comerciant în Tinca, tribunalul în Oradea-mare, insinuarea până în 11 Aprilie, liquidarea în 27 Aprilie, alegerea comitetului în 30 Aprilie a. c.

Frits Sándor, comerciant în Murăș-șorheiu, tribunalul în loc, insinuarea pretenziunilor până în 4 Maiu, liquidarea în 27 Maiu, alegerea comitetului masei concursuale în 30 Maiu a. c.

Schwarz Ernestin, negustorie de păpucărie în Lugoj, tribunalul în loc, insinuarea până în 23 Aprilie, liquidarea în 30 Aprilie, alegerea comitetului în 4 Maiu a. c.

Hoffmann Károly, comerciant în Murăș-șorheiu, tribunalul în loc, insinuarea până în 1 Maiu, liquidarea în 15 Maiu, alegerea comitetului în 18 Maiu.

Firme insolvente :

Halász Henrik, negustorie de mode în Arad.

Wiesner Mór, comerciant în Brașov.

Moskovits Iakab, modist în Dej.

Kovácsy Mihály, comerciant în Detta.

Mostangi Ede, comerciant în Biserica-albă.

Brachtl Emil Ferencz, comerciant în Caransebeș.

Friedmann Géza, pantofar în Cluj.

Grosz et Hirsch, comercianți în Lipova.

Kindris András, comerciant în Sibiu.

Lukács Aladár, comerciant în Oradea-mare.

Petrovits Csedomir, tapesier în Panciova.

Tovărășia pentru valorizarea cerealelor în Pecica.

Salamon Dezső, comerciant în Tașnad.

Magyarev I. Milán, comerciant în Timișoara.

Miju Zsiva, comerciant în Versecz.

Kiszner Dezső, comerciant în Arad.

Mandula József, comerciant în Alba-Iulia.

Konczer Pál, comerciant în Caransebeș.

Koleszár Péter és fia, comercianți în Sighetul-Marmăției.

Borényi és társa, comercianți în Oradea-mare.

Bonczos István, firmă comercială în Salonta-mare.

Traugott Friedrich, comerciant în Sibiu.

Becskay Lajos, comerciant în Oradea-mare.

Hoffmann I., postovar în Timișoara.

Avram Mihai, comerciant în Bistrița.

Pap Ienő, comerciant în Dej.

Streza Trajan, comerciant în Făgăraș.

Wolf Manó, comerciant în Lugoj.

Prischak Vilmos, comerciant în Sibiu.

Betzay Lajos, comerciant în Oradea-mare.

Haas Manó, comerciant în Oradea-mare.

Gyurácz Lajos, comerciant în Oravița.

Vuics I. Milos, comerciant în Orșova.

Faur Adorján, comerciant în Pancota.

Wagner Ienő, comerciant în Temes-Szlatina.

Hoffmann I., comerciant în Timișoara.

Kiss Endre, comerciant în Bistrița.

Rosenberg Izidor, comerciant în Biserica-albă.

Rosenbaum Adolf, comerciant în Murăș-șorheiu.

Izik József, comerciant în Medias.

Sperlach Mátyás, comerciant în Sibiu.

Insotirea de credit din Nagyhalmagy.

Maguran Trajan, comerciant în Orșova.

Krohn és társai, firmă de săpunărie în Timișoara.

Fein Vilmos, comerciant în Timișoara.

Ioszits M., comerciant în Timișoara.

Hersch Iakab, comerciant în Bánffy-Hunyad.

Abrám István, comerciant în Brad.

Lauer József et Comp., firmă comercială în Detta.

Frissler István, comerciant în Biserica-albă.

Löwy Lajos, comerciant în Sătmar.

Weissmann Ignác, comerciant în Panciova.

Kubina I. et comp., firmă comercială în Arad.

Tompék Alajos, comerciant în Brașov.

Neuwirth Imre, comerciant în Biserica-albă.

Dora Rezső, comerciant în Caransebeș.

Schwarz Albert, comerciant în Lipova.

Büchler Márton, comerciant de mobile în Oradea-mare.

Kardos Lipót, comerciant în Oradea-mare.

Kovács L. et Comp., comerciant în Oradea-mare.

Dillmann Samu, comerciant în Orșova.

Szovják Agoston, comerciant în Panciova.

Kohn Ignác, comerciant în Timișoara.

Bosnyacky Mihály, comerciant în Versecz.

Sumar.

Interes mai mare față de bănci. — La organizarea noastră culturală. — Casetele de economisire. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Creditul“, „Economul“, „Luceafărul“, „Nera“. — *Cronici*: „Incompatibilitatea și nepotismul la bănci“, Băncile române — ca mijloc de reclamă, Călătoria de studiu a funcționarilor de bancă, Reuniune economică europeană. — Firme falite, Firme insolvente.

„SENTINELA“, institut de credit în Satul nou.

Practicant

se caută per 1 Maiu a. c. la „Sentinela“, institut de credit și economii în Satul-nou (Révaujfalu). Reflecțanții cu calificațiune comercială și deplin sănătoși să-și trimită îndată ofertele.

„CÂMPIANA“, institut de credit și econ. în Mócs.

Prospect de emisiune.

Institutul nostru în adunarea generală ordinară ținută la 14 Martie 1908 a decis unanim urcarea capitalului social dela K 50,000 la K 100,000 prin o emisiune nouă de 500 acții în valoare nominală de câte K 100.

Pe baza autorizării primite dela adunarea generală, oferim onorațiilor acționari ai institutului nostru spre cumpărare 500 acții pe lângă următoarele condițiuni:

1. Fiecare acționar vechiu al institutului nostru are drept până în 14 Aprilie 1908 incluzive să opteze și subscrie din emisiunea nouă atâtea acții, câte are transcrise pe numele său din prima emisiune. Prețul acestor acții este: K 100 și K 2 spese de emisiune.

2. Fiecărui acționar vechiu i-se mai dă preferința ca deodată cu dreptul de optare să subscrie și acții rămase libere pe lângă prețul acției de K 120 și K 2 spese de emisiune.

3. Eventualul rest al acțiunilor neoptate și ne-subscrise de acționarii vechi conform punctelor anterioare se vor vinde acționarilor noi pe lângă prețul de câte K 120 și K 2 spese de fiecare acție.

4. Terminul de subscriere pentru neacționari (p. 3) să fixeze cu ziua de 1 Iunie 1908 inclusive.

5. Dacă, sau conform condițiilor de sub punctul 1 și 2, sau în urma subscrierilor ce se vor face conform punctului 3, se va trece limita de 500 acții proiectate pentru aceasta emisiune, să autorizează direcțiunea să facă sau reducere proporționată, sau pașii de lipsă, ca să se urce capitalul și peste K 100,000.

6. Orice subscrieri de acții în senzul acestui prospect numai atunci sunt valide, dacă s'au și plătit la cassa institutului peste cele K 2 spese de emisiune după fiecare acție și prima rată a prețului și anume:

a) acționarii vechi în urma dreptului de optare (p. 1) K 20 de fiecare acție optată și subscrișă.

b) subscriitorii de acții conform punctului 2 și 3 câte K 40 de acție.

7. Restul prețului pentru toți câți au subscris din această emisiune e să se plătească în următoarele 4 rate:

- a II-a rată de K 20 în 15 Iulie 1908;
- a III-a rată de K 20 în 15 Septembrie 1908;
- a IV-a rată de K 20 în 15 Noembrie 1908;
- a V-a rată de K 20 în 15 Decembrie 1908;

8. Acționarilor dela ziua plătirii li-se garantează 5% după suma vărsată în prețul acțiilor. La dividendă statutară însă vor concura numai în anul ce urmează după anul, în care și-a achitat acționarul întreg prețul acțiilor.

9. Față de acționarii nepunctuoși cu plătirea ratelor se va aplica §. 11 din statute.

10. Sumele, ce vor incurge peste valoarea nominală a acțiilor se vor trece la fondul general de rezervă. Spesele emisiunii acesteia se vor acoperi din taxele de K 2 de acție, — iar suma ce va întrece se va adăuga tot la fondul general de rezervă.

Dat în Mócs, la 14 Martie 1908.

Nr. 93 (1—1)

Direcțiunea.

„Asociațiunea de economii și credit“ în Ghiroc-Gyirok.

CONVOCARE.

Domnii subscriitorii de cvote la înființanda „Asociațiune de economii și credit“ din Ghiroc prin aceasta se convoacă la

adunarea de constituire

ce se va ține la 19 Aprilie 1908 d. a. la 2 oare în sala școlii din loc.

Obiecte:

1. Alegerea unui președinte și unui notar interimal și alor 2 bărbați de încredere.
2. Raport despre membrii înscriși și cvotele subscrise.
3. Decis asupra înființării asociațiunii.
4. Desbaterea și statorirea statutelor.
5. Alegerea directorului, direcțiunii și com. de supraveghiere.
6. Eventuale propuneri.

Ghiroc, la 8 Aprilie 1908.

Fondatorii.

„A gyiroki takaré- és hitelszövetkezet“.

MEGHIVÓ.

„A gyiroki takaré- és hitelszövetkezet“

alakuló közgyűlése

1908 évi április hó 19-én d. u. 2 órakor fog Gyirokon a helybeli iskola tantermében megtartani melyre a t. üzletrészalírók ezennel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Ideiglenes elnök, jegyző és 2 bizalmi férfi megválasztása.
2. Jelentés a bejegyzett tagok és azok által jegyzett üzlet-részekről.
3. A szövetkezet megalakítására vonatkozó határozathozatal.
4. Az alapszabályok megvitatása és megállapítása.
5. A szövetkezeti vezérigazgató, igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok választása.
6. Esetleges indítványok.

Gyirok, 1908 április hó 8-án.

Nr. 95 (1—1)

Asz alapítók.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisuădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 1 15—52

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri conziderabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

„Insoțire de credit”, asoc. înregistrată în Pianul-superior.

CONVOCARE.

P. T. Membri *Insoțirii de credit, asociațiune înregistrată în Pianul-superior* se convoacă la

adunarea generală ordinară,

conform § 20 din statutele *insoțirii de credit* pe Duminecă în 19 Aprilie st. n. a. c. la 1 oară p. m. în școala din loc pe lângă următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul general al Direcțiunii.
3. Raportul consiliului de supraveghiere.
4. Satorirea bilanțului cu 31 Decembrie 1907.
5. Alegerea membrilor în Direcțiune conform §-lui 21 din statute.
6. Alegerea consiliului de supraveghiere conform §-lui 16 din statute.
7. Modificarea §-lui 31 din statute.

Din ședința direcțiunii *Insoțirii de credit, asociațiune înregistrată în Pianul de sus*, ținută la 10 Aprilie 1908.

Direcțiunea.

Felsőpiáni hitelegylet, mint bejegyzett szövetkezet.

MEGHIVÓ.

A felsőpiáni bejegyzett hitelegylet (szövetkezet) t. cz. tagjai az alapszabályok 20 §-a értelmében ezennel a helyi iskolában folyó évi Aprilis 19-én (új naptár) d. u. 1 órakor tartandó

rendes közgyűlésre,

meghivataknak.

Napirend:

1. A közgyűlés megnyitása és megalakulása.
2. Az igazgatóság általános jelentése.
3. A felügyelő bizottság jelentése.
4. A mérlegnek megállapítása 1907 évi december 31-ével.
5. Az igazgatósági tagok megválasztása az alapszabályok 21 §-a értelmében.
6. A felügyelő bizottság megválasztása az alapszabályok 16 §-a alapján.
7. Az alapszabályok 31 §-ának módosítása.

A felsőpiáni hitelegylet mint bejegyzett szövetkezet igazgatóságának 1908 évi április hó 10-én tartott üléséből.

Az igazgatóság.

Active — Vagyon.	Bilanț cu 31-Dec. 1907. — Mérleg számla 1907. dec. 31-én.	Pasive — Teher.	
	K f	K f	
Cassa în număr — Pénztár készlet	389-72	Depuneri de membri — Törzsbetétek	6,460—
Imprumut. cu cavenți — Kötvény kölcsönök	87,630 60	Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek	90,686-12
Depuneri proprii — Saját betétek	17,909-59	Fondul de rezervă — Tartalék alap	6,165-39
Interese trans. restante — Atmen. hátral. kamat	833-08	Interese trans. anticip. — Elöl. átmen. kam. 1908 év.	999-84
		Profit net — Tiszta nyereség	2,451-64
	106,762-99		106,762 99

Eșite — Kiadások.	Contul Profit și Perdere — Nyereség és veszteség számla.	Venite — Bevételek.	
	K f	K f	
Interese — Kamatok:		Interese—kamatok:	
după depuneri spre fruct. — Takarékbetétek után	3,599-44	dela imprumut — kötvény kölcsönök után	6,764-23
Spese — Költségek:		dela dep. proprii — saját betétek után	336-78
tipărit. porto postal — nyomtatv. postadij	334 80	Proviziune — Jutalék	798-07
remun. și marce de pres. — fizetések és jelenléti díjak	486 63		
Dare — Adó:			
dare directă — egyenes adó	664-51		
10% după inter. dep. — 10% tak. bet. után	362-06		
Profit net — Tiszta nyereség	2,451-64		
	7,899-08		7,899-08

Pianul-sup. în 31 Decembrie 1907. — Felsőpiáni, 1907 évi december hó 31-én.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Simion Ghibu m. p. Ioan Sbuciumelle m. p. Nicolae Cosma m. p. Adam Cristea m. p. Simion Ghibu m. p.
Ioan Cionca m. p. Hertia s. k., szakértő-számvizsgáló.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele *Insoțirii*. — Alólrott felügyelő bizottság megvizsgálta jelen számlákat és azokat megegyezőknak találta az egylet könyveivel.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő bizottság:

Avram Ionașcu m. p. Simion Voişan m. p. Adam Pădean m. p. Pavel Romonțian m. p.
Avram Ștefănescu m. p. Ioan Fleșeriu m. p. George Fleșeriu m. p. Stan Căndroiu m. p.

Proprietar și editor: Constantin Popp.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiu.